

GMINA SKĄPE

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

RADOSZYN

Radoszyn, sierpień 2010 r.

Spis treści

WSTĘP	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY SKĄPE	5
1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE	5
1.2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	9
1.3. LUDNOŚĆ	10
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA	11
2.1. HISTORIA	11
2.2. POŁOŻENIE	12
2.3. LUDNOŚĆ – STATYSTYKA	12
2.4. IŁOŚĆ GOSPODARSTW	13
2.5. ZAKŁADY I ZATRUDNIENIE	13
2.6. STOWARZYSZENIA	14
3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCA ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	14
3.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	14
3.1.1. Walory krajobrazu	14
3.1.2. Walory klimatu	14
3.1.3. Walory szaty roślinnej oraz świata zwierzęcego	15
3.1.4. Gleby	16
3.1.5. Drogi	16
3.2.1. Zabytki	18
3.2.1.1. Układ osadniczy	18
3.2.1.3. Zespół folwarczny	19
3.2.1.4. Zabudowa	20
3.2.1.5. Cmentarz	21
3.3. OBIEKTY I TERENY	22
3.3.1. Miejsca publicznych spotkań	22
3.3.2. Publiczne Gimnazjum w Radoszynie	23
3.3.3. Kawiarenka internetowa	25
3.3.4. Przedszkole	25
3.3.5. Miejsca sportu i rekreacji	26
3.3.5.1. Plac zabaw	26
3.3.5.2. Szlaki turystyczne	26
3.3.5.3. Boiska sportowe	27
3.3.6. Linia kolejowa	27
3.4. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW	28
3.5. GOSPODARKA, ROLNICTWO	28
3.4.1. Użytkowanie gruntów	29
3.4.2. Gospodarstwa rolne	29
3.4.3. Infrastruktura techniczna	30
3.4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa	30
3.4.3.2. Gospodarka odpadami	30
3.4.3.3. Zaopatrzenie w gaz	31
3.4.3.4. Elektroenergetyka i telekomunikacja	31
3.4.4. Działalność przemysłowa	31
3.4.4.1. Wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego	31
3.5. MIESZKAŃCY, KAPITAŁ SPOŁECZNY	33
3.5.1. Związki i stowarzyszenia	33
3.5.1.1. Stowarzyszenie Oświatowców „Ganesa”	33
3.5.1.2. Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”	34
3.5.1.3. Ludowy Zespół Sportowy „Skioldpasz”	35
3.5.2. Stypendiści z radoszyńskiego gimnazjum	36
3.5.3. Koło Gospodyń Wiejskich	36
3.6. ANALIZA ZASOBÓW	37

3.6.1.	Elementy wyróżniające miejscowość	38
4.	OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	39
4.1.	ANALIZA SWOT	39
4.2.	WYNIKI ANALIZY SWOT	40
5.	PLAN DŁUGOTERMINOWY	41
6.	PROJEKT KRÓTKOTERMINOWY.....	43
7.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH NA LATA 2010-2016	45
7.1.	HARMONOGRAM REALIZACJI PROJEKTÓW	46
7.2.	KOSZTY REALIZACJI ZADAŃ.....	46
ZAKOŃCZENIE		47
SPIS TABEL.....		48
SPIS RYSUNKÓW.....		48
SPIS MAP		48
SPIS FOTOGRAFII		48

Wstęp

Jednym z warunków zapewnienia równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju jest podniesienie atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez podjęcie działań wpływających na poprawę stanu infrastruktury technicznej i społecznej wsi oraz stworzenie warunków dla rozwoju zarówno działalności rolniczej jak i innych sektorów gospodarki. Myśl ta ma swoje odzwierciedlenie w polityce Wspólnoty Europejskiej, której celem jest m.in. niwelowanie różnic rozwojowych między poszczególnymi jej regionami.

Zatem stworzony został dla potrzeb polskiej wsi i rolnictwa na lata 2007-2013 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Działanie *Odnowa i rozwój wsi* w ramach PROW ma stworzyć warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i opravą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Działanie ma wpłynąć na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Niniejszy pomysł na realizację projektu w ramach działania *Odnowa i rozwój wsi* narodził się z potrzeb mieszkańców gminy.

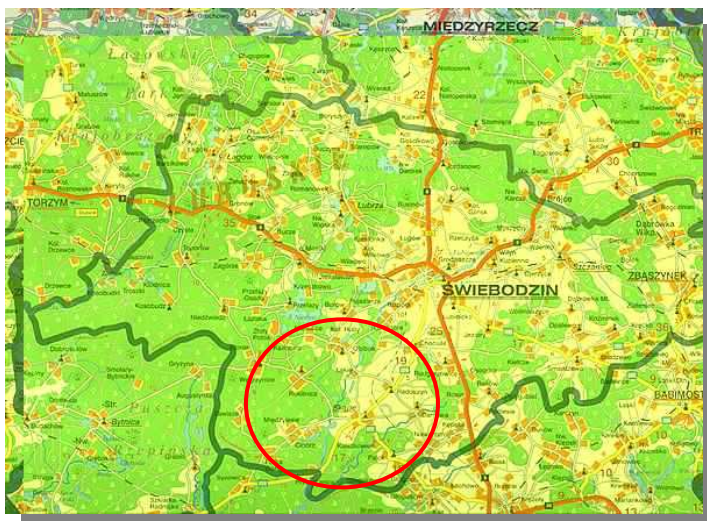
1. Charakterystyka Gminy Skąpe

1.1. Położenie geograficzno-przyrodnicze

Gmina Skąpe położona jest na zachodzie Polski, w środkowej części Województwa Lubuskiego, w powiecie świebodzińskim. Graniczy z następującymi 6 gminami:

- od północnego-wschodu i wschodu z gminą Świebodzin (powiat świebodziński),
- od południowego-wschodu z gminą Sulechów (powiat zielonogórski),
- od południa z gminą Czerwieńsk (powiat zielonogórski),
- od zachodu z gminą Bytnica (powiat krośnieński),
- od północnego-zachodu z gminą Łagów (powiat świebodziński),
- od północy z gminą Lubrza (powiat świebodziński).

W sąsiedztwie wschodniej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 3 Świnoujście-Szczecin-Zielona Góra-Legnica-Jakuszyce, która przebudowana zostanie na drogę ekspresową A-3 Szczecin-Lubawka. W odległości 5 km od północnej granicy przebiega główna oś komunikacyjna kraju wschód-zachód droga krajowa nr 2 – przyszła autostrada A-2 Berlin-Świecko-Poznań-Warszawa.

Mapa 1. Położenie Gminy Skąpe w Powiecie Świebodzińskim

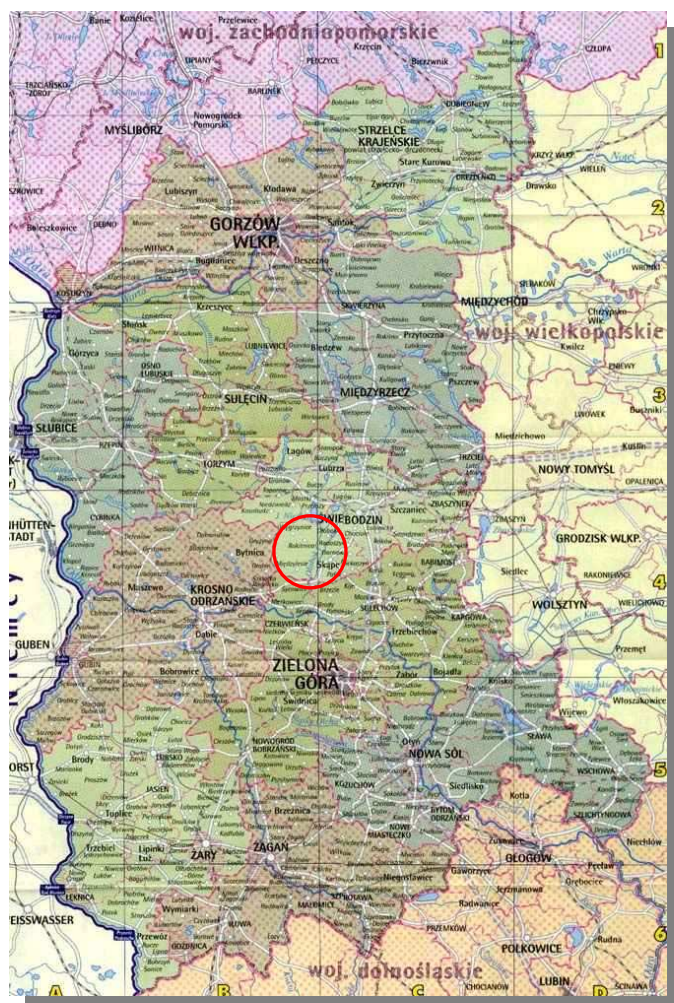

Ważnym elementem usytuowania gminy jest bliskie sąsiedztwo z zachodnią granicą Polski, z przejściami granicznymi w Słubicach i Gubinku, w odległości 70 km.

Odległości siedziby gminy od miast powiatowych:

- Świebodzin – 14 km,
- Krosno Odrz. – 27 km,
- Zielona Góra – 34 km.

Ośrodki akademickie w najbliższym sąsiedztwie gminy to Sulechów, Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Ośrodkiem ponadwojewódzkim w zakresie kształcenia akademickiego i wyspecjalizowanej opieki klinicznej jest Poznań – w odległości 103 km.

Mapa 2. Położenie Gminy Skąpe w Województwie Lubuskim

Gmina Skąpe jest gminą o statusie wiejskim z siedzibą we wsi sołectkiej Skąpe. Zajmuje powierzchnię 181 km² (18.128 ha), co równa się 1,3% obszaru całego Województwa Lubuskiego.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, użytki rolne stanowią 43% powierzchni ogólnej gminy. Uzupełniającą funkcją gminy jest turystyka i wypoczynek. Prawie 50% powierzchni ogólnej gminy zajmują lasy. Od północy obszar gminy przylega do jednego z największych i najczystszych zbiorników Województwa Lubuskiego, jeziora Niesłysz.

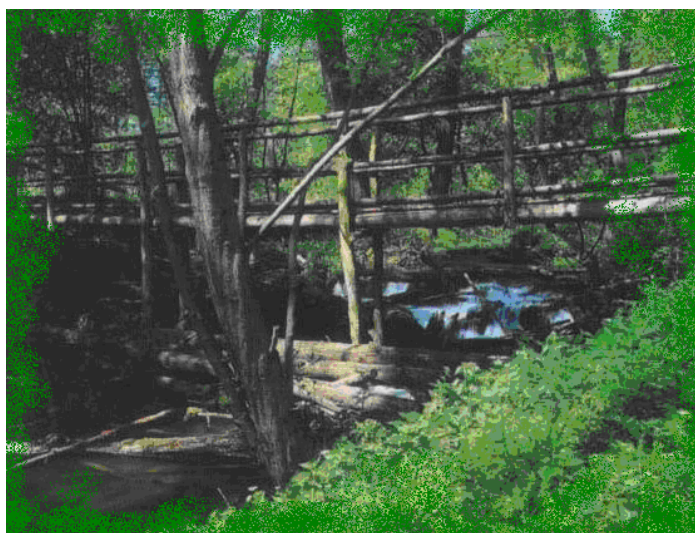
Fot. 1 Jezioro Niesłysz

Jezioro Niesłysz (pow. 486,2 ha, dł. 4700 m, szer. 1700m, maks. głęb. 34,7 m) jest największym jeziorem na Pojezierzu Łagowskim. Leży w otoczeniu dużych partii lasów sosnowych, z licznymi stanowiskami drzew liściastych. Linia brzegowa jeziora (dł. 19 km) jest urozmaicona wieloma zatokami (Z. Juliusza, Z. Bogenza, Z. Wodne Wcięcie, Z. Kolina, Z. Borowska i Z. Szary Kamień) i półwyspami. Jego kształt modelują trzy wielkie półwyspy, wcinające się daleko w toń jeziorną. Z powierzchni wody wynurzają się dwie duże wyspy, porośnięte drzewami liściastymi, stanowiące dogodne miejsca do zatrzymywania się wielu gatunków ptaków w czasie przelotów. Bogaty jest również świat ptaków gnieźdzących się tutaj na stałe: m. in. łabędź niemy, czapla, bocian czarny, żuraw, a także orzeł bielik.

Jezioro stanowi idealny akwen do uprawiania różnorodnych sportów wodnych i wędkarstwa. Szczególnie nadaje się do uprawiania żeglarstwa i wioślarstwa, a zimą – bojerów. Jezioro obfituje w dorodną płoć, leszcza i lina, a z drapieżnych ryb – w

okonia, szczupaka i węgorza. Podwodne wypłyenia i mielizny zachęcają do uprawiania połowów spinningowych. W głębinach jeziora żyje najsmaczniejsza z ryb słodkowodnych – sielawa. Wyjątkowo czyste wody oraz bogata rzeźba dna, pokrytego bujną roślinnością podwodną, są magnesem dla podwodnych wypraw płetwonurków.

Zachodnia część gminy położona jest zaś w strefie **Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego**. Park obejmuje powierzchnię 2755 ha, którą w 86,6% porastają lasy. Na terenie Gminy Skąpe znajduje się 65 ha, co stanowi 2,4% ogólnej powierzchni parku, natomiast otulina zajmuje 3751 ha (18,4% powierzchni całej otuliny).

Fot. 2 Gryżyński Park Krajobrazowy

Gryżyński Park Krajobrazowy utworzony został na podstawie rozporządzenia Wojewody Zielonogórskiego nr 4 z dnia 15 kwietnia 1996 roku (Dz. Urz. Z 19996 r. Nr 6, poz. 61) w celu ochrony i zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych rynny polodowcowej oraz znajdujących się w niej stawów, jezior i doliny rzeki Gryżyński Potok (potocznie zwany Gryżyną).

Zróznicowana rzeźba terenu, duże nachylenie zboczy rynny, liczne jeziora polodowcowe, stawy, 94 źródła zboczowe, 17 torfowisk i piękna pstrągowa rzeka Gryżyna dostarczają niezapomnianych wrażeń. Tak ukształtowany teren pokrywa ciekawa szata roślinna, tworząc zespoły wodne, bagienne, torfowiskowe, łąkowe, zaroślowe i leśne. Nic więc dziwnego, że bytuje tutaj sporo jeleni, dzików i saren. W wielu miejscach spotkać można ślady żerowania bobrów i wydry. Z bogatej

ornitofauny na czoło wysuwa się król przestworzy - orzeł bielik. Z trzcinowisk słychać czasami głos bąka a w olszynach klangorem zaznaczają swoją obecność żurawie. Liczna populacja dzięcioła czarnego pozostawia po sobie wiele dużych dziupli zajmowanych chętnie przez rzadkiego gołębia siniaka i piękną kaczkę zwaną gągołem. Nad wodami bystry obserwator na pewno spotka "szmaragdowy klejnot" gryżyńskiej rynny - zimorodka.

1.2. Podział administracyjny

Na terenie gminy znajduje się 19 miejscowości, z tego 15 to wsie sołeckie (Błonie, Darnawa, Łąkie, Kalinowo, Międzylesie, Niekarzyn, Niesulice, Ołobok, Pałck, Podła Góra, Skąpe, Radoszyn, Rokitnica, Węgrzynice, Zawisze), 2 to wsie (Kaliszkowice, Przetoczna), 2 to osady (Cibórz, Cząbry).

Największą pod względem powierzchni w granicach administracyjnych jest miejscowość Węgrzynice, mieszka w niej jednak relatywnie mało osób (183). Największą liczbę mieszkańców ma Cibórz (974), następnie Ołobok (698) i Radoszyn (573). Skąpe zamieszkuje 412 osób, Niekarzyn - 403 osoby, Pałck – 290, Rokitnicę – 253, Zawisze – 228. Pozostałe miejscowości liczą poniżej 200 osób.

Położenie poszczególnych miejscowości na terenie gminy charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem, co stwarza mniej korzystne warunki rozwoju.

Największą jednostką pod względem zaludnienia jest Cibórz, który wg urzędowego wykazu miejscowości ma status osady. Koncentruje ok. 20% ludności gminy. Wynika to z funkcjonowania na jego obszarze wysokospecjalistycznego szpitala, będącego jednostką organizacyjną samorządu województwa lubuskiego.

Hierarchia miejscowości gminy Skąpe przedstawia się następująco:

- ośrodek ponadpodstawowy - wieś **Skąpe** - siedziba gminy,
- ośrodek ponadpodstawowy – osada **Cibórz** - wspomaga siedzibę gminy,
- ośrodek ponadpodstawowy – wieś **Ołobok** – obsługuje turystów z północnej części gminy,
- ośrodki podstawowe z niepełnym zakresem usług – wsie **Niekarzyn, Węgrzynice, Międzylesie, Radoszyn,**
- ośrodki elementarne - pozostałe wsie.

1.3. Ludność

Ludność gminy według danych Urzędu Gminy Skąpe z dnia 31 grudnia 2008 r. wynosi 5 044 osób, stanowi ona 0,5% ludności województwa. Podział mieszkańców według płci przedstawia się następująco:

Tabela 1. Podział mieszkańców Gminy Skąpe według płci

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Miejscowości	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
			ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	
Gmina Skąpe	181	19	5044*	2502	2542	28	101

* osoby zameldowane na pobyt stały

Zdecydowanie największą grupę mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku 20-65 lat, tj. 3038 osób. Udział dzieci w wieku od 0 do 15 lat w stosunku do ogółu mieszkańców to prawie 19 %, młodzież w wieku od 16 do 19 lat – 6,80 % , natomiast osoby powyżej 60 roku życia – 10,68 %.

Ludność według wieku w Gminie Skąpe (dane Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Skąpe na dzień 31 grudnia 2008 r.):

Tabela 2. Podział mieszkańców Gminy Skąpe według wieku

Gmina	Płeć										
	Ogółem	Mężczyźni					Kobiety				
		0 - 6	7-15	16-19	20-65	Pow.65	0 - 6	7-15	16-19	20-60	Pow.60
Skąpe	5044*	196	312	167	1625	202	158	278	176	1413	517

* osoby zameldowane na pobyt stały

2. Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja

2.1. Historia

Radoszyn istniał niewątpliwie w XI-XII wieku, a na początku XIII wieku otrzymał uporządkowany kształt owalnicy. Reforma przestrzenna przeprowadzona została przez klasztor cysterek w Trzebnicy, któremu Radoszyn i szereg innych wsi tego regionu przekazał Henryk Brodaty. Po sekularyzacji

Ryc.1 Radoszyn na starej karcie pocztowej

klasztoru w 1810 roku wieś włączona została do dóbr państwowych. Kościół, wzmiankowany w 1267 roku, powstał zapewne niedługo po założeniu Radoszyna. Musiał być budowlą drewnianą, bo brak po nim śladu, a na jego miejscu wzniesiono w końcu XV wieku obecny, późnogotycki, niewątpliwie **najcenniejszy zabytek architektury w gminie**. W okresie reformacji świątynię przejęli luteranie, a katolikom zwrócony został w 1654 roku. Ta część mieszkańców, która nie wróciła do katolicyzmu nie miała własnego kościoła aż do roku 1802, kiedy wybudowali sobie zbór, obok świątyni katolickiej. Obie budowle usytuowane są na placu wiejskim, niegdyś wolnym, obecnie wypełnionym domami. Dawny plan wsi z XIII wieku jest dobrze zachowany. Zabudowa wsi w przeważającej części pochodzi z 2 połowy XIX wieku. Materiały archeologiczne świadczą o istnieniu tutaj osadnictwa już w okresie wczesnodziejowym.

2.2. Położenie

Radoszyn leży na zachód od Skąpego. Przez wieś przebiega droga wojewódzka nr 276 Świebodzin - Krosno Odrz.

W bezpośrednim sąsiedztwie Radoszyna znajdują się następujące miejscowości:

- Skąpe – 3 km,
- Łakie – 3 km,
- Chociule – 3 km,
- Darnawa – 3 km.

2.3. Ludność – statystyka

Ludność Radoszyna według danych Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Skąpe z dnia 31 grudnia 2008 r. wynosi 563 osoby.

Tabela 3. Podział mieszkańców według płci

Wyszczególnienie	Ludność		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Gmina Skąpe	5044	2502	2542
w tym: Radoszyn	563	285	278

Tabela 4. Podział mieszkańców według wieku

Wyszczególnienie	w wieku							Ogółem
	0-6 K/M	7-15 K/M	16-19 K/M	20-60 K	20-65 M	Pow. 60 K	Pow. 65 M	
Radoszyn	16/26	28/33	23/17	166	196	45	13	563

Tabela 5. Stan liczebności mieszkańców Radoszyna w ostatnich pięciu latach

Wyszczególnienie	ROK				
	2004	2005	2006	2007	2008
Radoszyn	594	587	584	573	563

2.4. Ilość gospodarstw

W Radoszynie są 144 gospodarstwa domowe. Funkcjonują tutaj gospodarstwa rolne w ilości 40. W większości są to gospodarstwa małe, posiadające grunty do 2 ha (16 gospodarstw). Co ciekawe, istnieje tutaj największa w gminie liczba gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha (6 gospodarstw). Indywidualne gospodarstwa rolne zajmują się uprawą pszenicy, w przeważającej części ozimej, żyta, jęczmienia, głównie jarego, owsa oraz pszenżyta ozimego. Ponadto część rolników zajmuje się hodowlą bydła i trzody chlewnej. Łącznie w ich posiadaniu jest przeszło 50 sztuk bydła i prawie 250 sztuk trzody (w tym lochy).

2.5. Zakłady i zatrudnienie

Radoszyn to jedna z największych w Gminie Skąpe miejscowości. Nie dziwi zatem fakt, iż skupiła się tutaj największa liczba przedsiębiorstw. Wiele z nich to przedsiębiorstwa duże. Wśród nich wyróżnia się Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe „Skioldpasz”, zatrudniające 55 osób. Przedsiębiorstwo zajmuje się głównie produkcją pasz dla zwierząt hodowlanych,

Radoszyńskie firmy reprezentują różne branże:

- Stainpol Meble sp. z o.o – meble
- „Polynea” – produkcja tworzyw sztucznych
- Piekarnia "Płomyk" Olechnowicz Grzegorz - gastronomia
- Zakład Instalacji Sanitarnych i Centralnego Ogrzewania. Dauksza Karol – handel, usługi
- Towarowa Ferma Szynszyli Jan Dobrołowicz – hodowla zwierząt
- Stacja paliw Mirosław Kuś - motoryzacja
- Sklep spożywczo - przemysłowy Czarnuszewicz-Knappe Renata - handel
- Agro – Noclegi J. Tumilewicz – agroturystyka
- Zakład Pogrzebowy Mirosław Czarnuszewicz
- Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Mirosława Zawadzka – sprzedaż ciągników

2.6. Stowarzyszenia

Na terenie Radoszyna funkcjonują 2 organizacje zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Są to: **Ludowy Zespół Sportowy „Skioldpasz,” Stowarzyszenie Oświatowców „Ganesa”**. Ponadto funkcjonuje tutaj figurujący w rejestrze Starosty Świebodzińskiego a niezarejestrowany w KRS Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”.

Część mieszkańców Radoszyna zrzesza się w organizacjach niezarejestrowanych w KRS: Rada Kościelna, Rada Sołecka, koła branżowe itp.

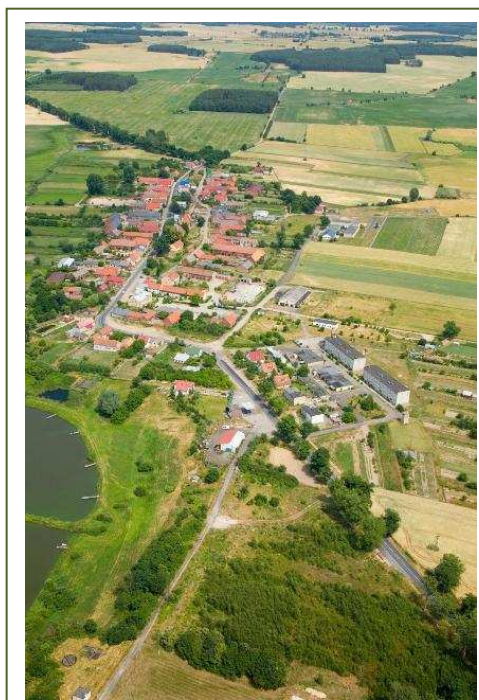
3. Inwentaryzacja zasobów służąca odnowie miejscowości

3.1. Środowisko przyrodnicze

3.1.1. Walory krajobrazu

Wieś położona na terenie płaskim w otwartym krajobrazie.

Miejscowość Radoszyn obejmuje **Dolina Środkowej Odry**. Jest to równina wznosząca się od 57 do 62 m n.p.m. Stanowi ją fragment rozległej terasy plejstoceńskiej, oddzielonej od równiny sandrowej wyraźną, kilkunastometrową krawędzią morfologiczną.

Fot. 3. Radoszyn z lotu ptaka

3.1.2. Walory klimatu

Rozpatrywany teren leży w VI Krainie Klimatycznej zwanej Pojezierzem Lubuskim (Prawdzic). Średnioroczny opad z wielolecia wynosi 534 mm.

Opad przeważnie w postaci deszczu odznacza się minimum zimowym w lutym i marcu, a maksimum w miesiącach letnich: czerwcu, lipcu i sierpniu.

W ciągu roku najczęściej występują wiatry wiejące z kierunków SW, W i NW (głównie latem i zimą) z tzw. sektora zachodniego. W porze wiosennej wzrasta

aktywność wiatrów północnych. Jesienią następuje wzrost cyrkulacji z sektora południowego.

Ważniejsze dane klimatyczne:

- Najwyższa średnia temperatura powietrza: lipiec 17,8 0 C
- Najniższa średnia temperatura powietrza: styczeń -1,9 0 C
- Najwyższa średnia miesięczna suma opadów: lipiec 66 mm
- Najniższa średnia miesięczna suma opadów: marzec 30,7 mm
- Średnia roczna suma opadów: 534 mm

Częstość występowania kierunków wiatrów średnio w roku w %:

Kierunek	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
%	9,0	8,6	10,1	3,8	7,1	17,8	22,5	7,9	13,2

Na omawianym obszarze występuje znaczna przewaga wiatrów z kierunku zachodniego i południowo - zachodniego (40,3 %) we wszystkich porach roku. Najmniejszą częstotliwość posiadają tutaj wiatry z kierunków południowo - wschodniego i południowego - łącznie 10,9 % w skali roku. Stosunkowo duża jest tu ilość okresów bezwietrznych, 13,2 % rocznie. Najwięcej jest tu wiatrów w zakresie prędkości 0 - 5 m/s (wiatr słaby) wiejących przez 71,3 % czasu w skali roku. Wiatry silne i bardzo silne występują tutaj ok. 2,6 % czasu w roku .

3.1.3. Walory szaty roślinnej oraz świata zwierzęcego

Szata roślinna obrębu Radoszyna jest dość zróżnicowana. Wyróżnić tu można co najmniej 5 podstawowych jednostek potencjalnej roślinności naturalnej, czyli takiej, która porastałaby ten teren po wyeliminowaniu działalności człowieka.

W sołectwie Radoszyn na uwagę zasługuje **stanowisko rzadkiego gatunku:**

Informacje o obiekcie:

Położenie:	3 km od miejscowości Radoszyn
Rodzaj obiektu:	stanowisko gatunku rzadkiego
Gatunek:	żuraw (Grus grus)
Liczebność:	1 para
Szczegóły:	obserwowane ptaki, znaleziono gniazdo
Wartość przyrodnicza:	lokalna

3.1.4. Gleby

Powierzchnia sołectwa Radoszyn to 1055,6918 ha. Użytków rolnych jest tutaj 819,1355 ha, co stanowi 77,60% wszystkich gruntów. Klasa bonitacyjna I i II w ogóle nie występuje. Grunty w klasie III to zaledwie 79,2901 ha, co stanowi 9,68% ogółu użytków rolnych. Największą w sołectwie powierzchnię zajmują grunty w klasie bonitacyjnej IV. Jest ich 486,5953 ha, co stanowi 59,40 % ogółu użytków rolnych. Grunty w klasie V – VI to 253,2501 ha, czyli 30,92% ogółu użytków rolnych.

3.1.5. Drogi

Przez wieś Radoszyn przebiega droga wojewódzka nr **276 Świebodzin - Krosno Odrz.** Ponadto do miejscowości prowadzi droga powiatowa nr **1224F: Radoszyn – Darnawa.**

Fot.4. Remont drogi wojewódzkiej nr 276

W 2008 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze przeprowadził w **Radoszynie inwestycję polegającą na remoncie drogi nr 276.** Zadanie polegało na przebudowie drogi wraz z elementami kanalizacji deszczowej na odcinku ok. 1000 m. oraz wymianie istniejących w miejscowości chodników betonowych na chodniki z kostki polbrukowej.

Inwestycja była wspólnym dziełem Zarządu Dróg Wojewódzkich i Gminy Skąpe, pomiędzy którymi doszło do podpisania kilku porozumień w tej sprawie. W ich wyniku Gmina Skąpe wykonała dokumentację techniczną inwestycji oraz współuczestniczyła w rozbiórce domostw w m. Radoszyn. Dzięki realizacji zadania Gmina Skąpe posiada na swym terenie całkowicie wyremontowaną drogę wojewódzką. Najistotniejszym z punktu widzenia mieszkańców Radoszyna efektem budowy chodników jest wzrost bezpieczeństwa oraz podniesienie komfortu poruszania się po ciągach komunikacyjnych.

Fot.5. Remont drogi 1224F: Radoszyn-Darnawa

W roku 2008 miał także miejsce **remont drogi powiatowej nr 1224F: Radoszyn - Darnawa**. W ramach prac na odcinku 2,46 km wykonano nową nawierzchnię.

Kolejną inwestycją drogową zrealizowaną w roku 2008 we wsi Radoszyn był remont drogi dojazdowej do gimnazjum. Dziurawą i popękaną nawierzchnię zastąpiła nowa warstwa równo ułożonego asfaltu. W ramach remontu wykonawca inwestycji wymienił także krawężnik oraz rozebrał zniszczony chodnik. W zakresie zadań gminy było ułożenie nowego chodnika wzdłuż zmodernizowanej drogi.

Fot.6. Remont drogi dojazdowej do gimnazjum

Bardzo dobry stan techniczny drogi wojewódzkiej sprzyja rozwijaniu na niej przez coraz większą liczbę kierowców nadmiernej prędkości. Mieszkańcy Radoszyna zgłaszają ten fakt jako uciążliwość oraz obniżenie poczucia bezpieczeństwa. Od dłuższego czasu domagają się postawienia w miejscowości fotoradaru.

3.2. Środowisko kulturowe

3.2.1. Zabytki

3.2.1.1. Układ osadniczy

Radoszyn na początku XIII wieku otrzymał uporządkowany **kształt owalnicy**. Dawny plan wsi jest dobrze zachowany, jedynie plac wiejski niegdyś był wolny, obecnie wypełniony domami. Zabudowa wsi w przeważającej części pochodzi z 2 połowy XIX wieku.

3.2.1.2. Kościół

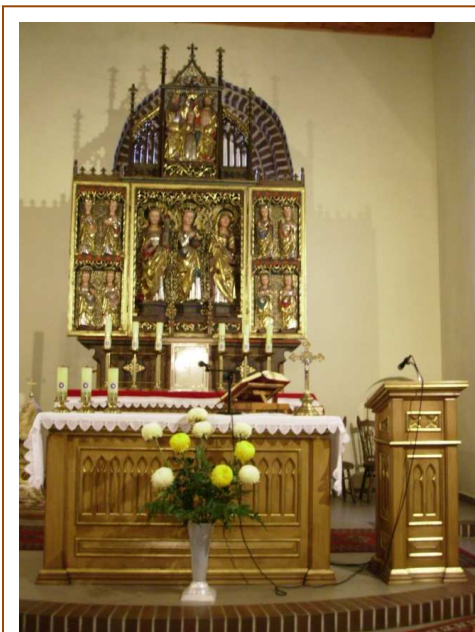

Fot.7. Zespół kościołów w Radoszynie

Dominantę przestrzenną i wysokościową stanowi zespół dwóch kościołów zlokalizowanych obok siebie, na lekkim wyniesieniu. Jest to **kościół** p.w. św. Jadwigi z końca XV wieku wzniesiony w stylu późnogotyckim i **zbór ewangelicki** z 1802 roku, który po 1945r. został opuszczony.

Kościół filialny pod wezwaniem św. Jadwigi jest murowaną, jednonawową świątynią z prostokątnym prezbiterium, zakrystią przylegającą do północnej ściany i kwadratową wieżą od zachodu. Ceglane elewacje z ostrołukowymi oknami i profilowanym portalem wykonane są z cegły. Szczyty wschodniej nawy i prezbiterium, schodkowe, bogato rozczłonkowane z tynkowanymi blendami. W wieży także blendy. Wieża zwieńczona iglicą. We wnętrzu pułap, a w zakrystii sklepienie krzyżowo-beczkowe.

Z wyposażenia zachował się **ołtarz- tryptyk** z końca XV wieku (około 1490 r.) z przedstawieniami św. Doroty, Barbary, Marii Magdaleny i koronacji Marii w zwieńczeniu, a także dwa XVII-wieczne obrazy. Ołtarz wykonany został przez warsztat dolnośląski kręgu tzw. Mistrza Lubińskich Figur oraz Carla Johenna Krachwitza.

Fot.8. Tryptyk gotycki z XV w.

Zbór wznosi się w centralnej części wsi, na niewielkim wyniesieniu, w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła katolickiego. Budowla wzniesiona z kamienia i cegły, na rzucie wydłużonego prostokąta od wschodu zamknięta trójbocznie z niewielką zakrystią na osi.

Od zachodu wkomponowana w bryłę kościoła, wieża. Dach dwuspadowy, od wschodu wielospadowy, kryty ceramiczną dachówką karpiówką. Dwukondygnacyjna wieża z hełmem zakończonym latarnią pokrytą blachą. Elewacje tynkowane o wydłużonych oknach zamkniętych łukiem odcinkowym na wydatnych podokiennikach. Podłużne elewacje czteroosiowe, podzielone pilastrami, wspartymi na cokole. Elewacje wieńczy profilowany gzyms. Otwór drzwiowy zamknięty odcinkowo, w ozdobnym portalu. Wnętrze jednonawowe z emporami (szczątkowo zachowane). Strop płaski, deskowany. Stolarka drzwi dwuskrzydłowa w układzie jodełki.

3.2.1.3. Zespół folwarczny

Zespół folwarczny z lat 1900-1939 nie zachował pełnego układu. W zespole brak stodoły i gołębnika. Założony na planie czworoboku. W większości są to budynki wolnostojące, niekiedy także poza podwórzem. Dominantą zespołu jest **pałac z 1900 roku**, wzniesiony na planie litery "L". Składa się z głównego dwukondygnacyjnego korpusu i jednokondygnacyjnego skrzydła o wysokich piwnicach. Oba człony z użytkowym poddaszem zamknięte są dachem dwuspadowym o niskim kącie

nachylenia, krytym blachą. W 1984 roku, podczas remontu, wnętrze pałacu zostało całkowicie przebudowane. Zachował się jedynie wystrój zewnętrzny pałacu. Elewacje tynkowane z bogatym detalem architektonicznym. Elewacje budynku głównego o boniowanych lizenach zakończonych kulami, wzbogacone ponadto profilowanymi, dość szerokimi gzymsami, między którymi są okna z podokiennikami w formie płycin. W części centralnej, sześćoosiowej elewacji frontowej, wprowadzono dwuosiowy pozorny ryzalit zamknięty szczytem. Do szerokiego wejścia prowadzą proste schody. Wewnątrz wprowadzono żelbetowe stropy i klatkę schodową.

W środkowej części podwórza zlokalizowana jest stajnia z 1939 roku, zaadaptowana w części północnej na mieszkania. Budynek z użytkowym poddaszem o dachu dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną. Stropy ceramiczne odcinkowe na belkach stalowych. Elewacje wieloosiowe o powiększonych oknach, podzielone są gzymsami. W użytkowym poddaszu, w jednej z podłużnych elewacji, wentylacyjne otwory ukształtowane są w formie podłużnych pionowych szczelin. Dach dzielą ścianki ogniowe.

Stodoła z 1929 roku na planie wydłużonego prostokąta, jednokondygnacyjna o dachu dwuspadowym krytym ceramiczną dachówką. Elewacje ceglane, podzielone lizenami, wieńczy gzyms. Wrota prostokątne. Ozdobnie potraktowane krótsze elewacje, które między lizenami mają, w układzie pionowym, otwory wentylacyjne. Wnętrze jednoprzestrzenne z 2 rzędami drewnianych słupów. Posadzka z cegły.

Obora z 1939 roku usytuowana jest we wschodniej części podwórza. Północna część budynku to mieszkania. Jednokondygnacyjna z użytkowym poddaszem budowla o dachu dwuspadowym krytym ceramiczną dachówką i ceglanych elewacjach. Kondygnacje podkreśla gzyms. Otwory okienne i wrota zamknięte łukiem odcinkowym. W partii poddasza prostokątne okienka i wentylacyjne otwory w formie szczelin. Stropy ceramiczne odcinkowe na belkach stalowych.

3.2.1.4. Zabudowa

Zabudowa wsi pochodzi w większości z 2 połowy XIX i początku XX wieku. Nie brak pojedynczych budynków datowanych na XVIII i początek XIX wieku. Zagrody w większości wzniesione na planie podkowy i czworoboku, składają się z 3-5 budynków, niekiedy połączonych ze sobą. Stoją w zwartym układzie, szczególnie w części centralnej wsi, przy zachowaniu wspólnej linii rozgraniczeń. W linii tej

wprowadzono ogrodzenia z siatki, drewniane płoty, a także murowane i współczesne ozdobne, z betonu. Pojedyncze budynki zarówno mieszkalne jak i gospodarcze stoją w linii rozgraniczeń. Tuż za ogrodzeniami i za małymi ogródkami przebiega linia zabudowy. Domy murowane z kamienia i cegły zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. W części centralnej domy ustawione w większości szczytowo, na obrzeżach kalenicowo. Elewacje budynków 5-9 osiowe, tynkowane, a niekiedy zachowane w licu ceglanym. Budynki z 2 połowy XIX wieku o bogatszym detalu architektonicznym w formie opasek, profilowanych gzymsów, czy boniowanych lizen w narożnikach. W wielu budynkach zachowała się historyczna, ozdobna stolarka okienna i drzwiowa. Na placu współcześnie wzniesiony ośrodek zdrowia i sklep stanowią elementy dysharmonizujące w przestrzeni wsi. Dysharmonizujące są także współczesne domy mieszkalne tzw. bloki wielorodzinne na obrzeżu wsi, od strony południowo-zachodniej, które swoimi gabarytami i formą nie pasują do istniejącej zabudowy.

Stan techniczny budynków jest w miarę dobry. Wiele domów uległo przebudowie. Powiększono otwory okienne likwidując niekiedy detal architektoniczny lub zachowując go fragmentarycznie. Drewniane ganki zamieniono na murowane dobudówki. Niektóre z budynków zamiast pokrycia ceramicznego mają blachę.

Obiekty figurujące w rejestrze zabytków:

1. kościół filialny p.w. św. Jadwigi – z końca XV w. – nr rej 253,
2. kościół poewangelicki – z 1802r. – nr rej. 2962,
3. dom nr 52 ob. 48 – z XVIII /XIX w. – nr rej. 1033.

Wykaz obiektów objętych ewidencją konserwatorską:

1. dom nr 36 – z końca XIX w.

3.2.1.5. Cmentarz

W centrum wsi, przy kościele, w XV wieku założono cmentarz katolicki, który dotąd pełni tę funkcję. Rozplanowany na rzucie trapezu otoczony murem kamiennym, do dziś zachował czytelny układ. W jego centrum stoi kościół. Mogiły w południowo-zachodniej części. Na zieleni składa się kilka drzew: 2 wiązy, klon, topola, grochodrzew.

Drugi cmentarz położony jest w południowej części wsi, przy drodze prowadzącej do Darnawy. Założyli go w XIX wieku ewangelicy na rzucie trapezu. Do dziś zachował się czytelny układ i starodrzew składający się z dębów i wiązów. Od wschodu pierwotnie ogrodzony był murem. Część południową cmentarza częściowo zajęła zagroda. Cały cmentarz pokrywa bluszcz. Wolnostojące nagrobki trudne do datowania.

3.3. Obiekty i tereny

W Radoszynie są 354 nieruchomości, których typ i rodzaj przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6. Rodzaj nieruchomości

Rodzaj/ typ nieruchomości	liczba
Budowle lub ich części – działalność gospodarcza	4
Budynki lub ich części – działalność gospodarcza	11
Budynki mieszkalne lub ich części	136
Budynki pozostałe	75
Garaże	39
Grunty – działalność gospodarcza	12
Grunty pozostałe – zabudowane i niezabudowane	77
RAZEM	354

3.3.1. Miejsca publicznych spotkań

Mieszkańcy Radoszyna nie posiadają sali i/lub świetlicy wiejskiej. Jako miejsce publicznych spotkań wykorzystywana jest **stołówka publicznego gimnazjum**, z uwagi na dostępność odpowiedniego wyposażenia, tzn. stołów i krzeseł. To rozwiązanie rodziło jednak pewne problemy organizacyjne. Dotarcie do stołówki było bowiem możliwe jedynie przez budynek szkoły. Powodowało to konieczność angażowania dodatkowo pracownika placówki, który zobowiązany był otworzyć, a po zakończeniu zebrania zamknąć szkołę, co - z uwagi na fakt, iż spotkania wiejskie odbywają się w godzinach popołudniowych lub wieczornych – było

kłopotliwe, ponadto sprawiało, iż w czasie trwania spotkania cały obiekt szkoły potencjalnie dostępny był uczestnikom zebrania, co z punktu widzenia interesu placówki nie było korzystne, ze względu na możliwość pojawienia się ewentualnych szkód, wyrządzonych przez nieupoważnione osoby, których wejście na teren obiektu – przy ówczesnym rozwiązaniu – praktycznie nie było możliwe do skontrolowania.

Z tych powodów Gmina Skąpe przystąpiła w roku 2009 do realizacji inwestycji polegającej na wybudowaniu niezależnego wejścia bezpośrednio do stołówki szkolnej. Wyeliminowało to ww. problemy. Stołówka na czas zajęć szkolnych pełni swą zasadniczą funkcję na rzecz uczniów i wszystkich pracowników szkoły, natomiast po zakończeniu lekcji, po zamknięciu ciągów komunikacyjnych pomiędzy szkołą a stołówką, dzięki niezależnemu wejściu, stołówka dostępna jest mieszkańcom Radoszyna na cele organizacji spotkań wiejskich.

3.3.2. Publiczne Gimnazjum w Radoszynie

Fot.9. Publiczne Gimnazjum w Radoszynie

Budynek szkolny położony jest na krańcach wsi, z dala od głównych, ruchliwych arterii komunikacyjnych, wyposażony w pomieszczenia dydaktyczne o dobrym standardzie (m.in. projektory multimedialne, telewizory, DVD). Obiekt jest monitorowany.

Obiekt posiada:

- **pracownię komputerową** (14 stanowisk) z dostępem do Internetu (neostrada 2 Mbps),
- **bibliotekę szkolną**. Przy bibliotece działa **Kawiarenka Internetowa** (czynna w dni powszednie do godz. 18.00, a w soboty od 9.00 do 13.00) wyposażona w 8 stanowisk komputerowych ze stałym łączem internetowym i urządzeniami peryferyjnymi,

- **świetlicę** (opieka nad uczniami dojeżdżającymi, koszty dojazdów pokrywa gmina Skąpe),
- **salę gimnastyczną** (pełnowymiarowe boisko do siatkówki, koszykówki, siłownia),
- **stołówkę** (obiady jednodaniowe, możliwość uzyskania dofinansowania z gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skąpem lub Stowarzyszenia „Ganesa”; bezpłatne śniadania),
- **sklepik szkolny.**

Ponadto szkoła posiada:

- dwa boiska sportowe,
- skocznię w dal, rzutnię, bieżnię,
- pełnowymiarowe boisko asfaltowe do piłki ręcznej.

Ich stan jest niezadowolający i wymaga remontu.

Gimnazjum oferuje:

- klasy z rozszerzonym programem języków obcych. Bezpłatna nauka dodatkowego języka zachodniego (do wyboru – j.angielski, j.niemiecki),
- pomoc w zaopatrzeniu ucznia w podręczniki szkolne,
- możliwość wypożyczenia podręczników,
- stypendia naukowe, sportowe i artystyczne,
- dogodne, bezpłatne dowozy do szkoły,
- obiady i bezpłatne śniadania,
- interesujące zajęcia pozalekcyjne,
- Uczniowski Klub Sportowy,
- Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”,
- redakcję szkolnej gazetki „Gimpress”,
- koła przedmiotowe: informatyczne, plastyczne, muzyczne, chemiczne,
- imprezy kulturalne i tematyczne, stanowiące tradycję szkoły,
- międzynarodową wymianę szkolną z uczniami niemieckiego Gymnasium Friedrich Ludwig Jahn w Kyritz,
- zieloną szkołę (nad jeziorem, nad morzem, w górach),
- Szkolne Igrzyska Sportowe – rozgrywki na długich przerwach,
- tydzień polonistyczny,

- Dzień Ziemi,
- turniej klas pierwszych,
- Dzień Wiosny – „Zgadywanki terenowe o Puchar Wiosny”,
- doroczną akcją charytatywną WOŚP,
- konkursy przedmiotowe,
- Szkolną Ligę Szachową.

3.3.3. Kawiarenka internetowa

Kawiarenka internetowa mieści się przy bibliotece Publicznego Gimnazjum w Radoszynie. Jest to placówka ukierunkowana na aktywizację ludzi młodych i społeczności lokalnej oraz ożywienie lokalnego rynku poprzez zapewnienie łatwego dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych. Placówka dysponuje stanowiskami komputerowymi ze stałym dostępem do internetu. Istnieje także możliwość korzystania z kserokopiarki, drukarki, skanera i faksu.

Dodatkowo znajdują się tu również materiały szkoleniowe, publikacje i prezentacje multimedialne. Znajduje się tutaj także biblioteka dostępna dla wszystkich mieszkańców.

3.3.4. Przedszkole

Fot.10. Przedszkole w Radoszynie

W miejscowości Radoszyn znajduje się oddział zamiejscowy Niepublicznego Przedszkola w Ciborzu. Placówka zapewnia opiekę nad 25 małymi radoszynianami. Przedszkole posiada dobre warunki techniczne. W roku 2006 Gmina Skąpe przeprowadziła remont elewacji budynku a rok później wyremontowano jego wnętrze.

3.3.5. Miejsca sportu i rekreacji

3.3.5.1. Plac zabaw

W 2006 r. staraniem gminy utworzono w Radoszynie plac zabaw. W tym celu zakupiono i zamontowano urządzenia do zabawy, wszystkie z odpowiednimi atestami bezpieczeństwa. Inwestycja uzasadniona była przede wszystkim tym, że prawie 20 % mieszkańców Radoszyna to dzieci do 15 roku życia.

3.3.5.2. Szlaki turystyczne

W kwietniu 2008 r. na terenie Gminy Skąpe zostały oddane do użytku **szlaki rowerowe**. Przez miejscowość Radoszyn przebiega ponadregionalny szlak czerwony:

Tabela 7. Szlaki turystyczne w Radoszynie

szlak	charakter	trasa	długość szlaku w km
CZERWONY	ponadregionalny	od Świebodzina – BORÓW – Ołobok – Łąkie – Radoszyn – Darnawa – Niekarzyn – Pałk – Przetoczna – Podła Góra – GRABIN	33,2

3.3.5.3. Boiska sportowe

W Radoszynie funkcjonują trzy boiska sportowe. Mieszczą się one przy Publicznym Gimnazjum. W czasie zajęć szkolnych wykorzystywane są przez uczniów tej placówki, popołudniami przez młodych mieszkańców Radoszyna. Dwa z nich posiadają nawierzchnię gruntową, posiane są trawą. Jedno jest pełnowymiarowym boiskiem do piłki ręcznej. Posiada ono powierzchnię asfaltową.

Obecnie boiska nie spełniają swych funkcji. Największym problemem związanym z ich użytkowaniem jest zły stan techniczny obiektów.

W planach Gminy Skąpe jest utworzenie przy gimnazjum w Radoszynie wielofunkcyjnego boiska sportowego w ramach rządowego programu „**Moje boisko – Orlik 2012**”. Ich realizacja będzie możliwa po nabyciu przez gminę odpowiednich terenów od osoby prywatnej oraz Agencji Nieruchomości Rolnych. Obecnie rozmowy w tej sprawie są finalizowane.

3.3.6. Linia kolejowa

Fot.11. Stacja kolejowa w Radoszynie 1999 r.
Autor: Wojciech Łajeczko

Ważne dla funkcjonowania Radoszyna w XX wieku było otwarcie 16 czerwca 1919 roku stacji przy jednotorowej linii kolejowej (**obecnie nieczynnej**) ze Świebodzina do Sulechowa, której planowanie i budowa trwały od 1910 r.

Od 1934 roku stacja kolejowa Radoszyn była bardzo ważnym punktem, dla realizacji budowy południowego

odcinka Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego (MRU). Z głębi Niemiec przywożono tu wszelkie materiały i wyposażenie dla fortyfikacyjnych umocnień. Nieopodal (przy drodze Radoszyn - Skąpe, na terenie, gdzie obecnie znajduje się m.in. piekarnia i fabryka mebli) istniała fabryka kabli i telefonów polowych "Tellager", która także była zaprojektowana i wybudowana na potrzeby budowy MRU. Od 1937 roku Radoszyn stał się także miejscem przesiadki dla żołnierzy udających się do koszar wojskowych

Tiborlager (obecnie Cibórz). Do miejscowości przybywali koleją, a następnie maszerowali drogą przez Skąpe do Ciborza.

Obecnie istnieją plany budowy na nieczynnych torach ścieżki turystycznej. Rozmowy na ten temat prowadzone są z gminą Świebodzin oraz Sulechów.

3.4. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

W miejscowości Radoszyn obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych koncentruje się głównie wokół publicznego gimnazjum. To tu usytuowana jest kawiarenka internetowa ze stanowiskami komputerowymi dostępna dla wszystkich mieszkańców miejscowości i gminy, pełniąca funkcję gminnego centrum informacji. Tu także popołudniami funkcjonuje świetlica wiejska służąca lokalnej społeczności. Obszar spełnia wszelkie wymagania techniczne do organizacji wszelkich imprez dla mieszkańców miejscowości, zarówno zamkniętych, jak i otwartych.

3.5. Gospodarka, rolnictwo

Mieszkańcy Radoszyna od wieków żyli głównie z uprawy zbóż (**w miejscowości znajdowały się wiatraki**), a od XVII wieku zajmowali się również **uprawą winnej latorośli**.

Współcześnie radoszynianie wykazują dużą aktywność gospodarczą. Podkreślić jednak należy, że właścicielami największych firm ulokowanych w miejscowości są osoby spoza regionu, głównie ze Świebodzina. Tam też ich firmy zarejestrowane są w ewidencji działalności gospodarczej.

Firmy należące do mieszkańców Radoszyna to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa. Reprezentują one różne branże. Istnieje równowaga pomiędzy reprezentantami handlu i usług.

3.4.1. Użytkowanie gruntów

Rodzaje gruntów w sołectwie Radoszyn:

• grunty orne:	759,9800 ha
• sady:	0,0000 ha
• łąki:	57,8155 ha
• pastwiska:	1,3400 ha
• grunty pod lasami (lasy i grunty leśne):	172,8022 ha
• grunty pod lasami (grunty zadrzewione i zakrzewione):	2,3347 ha
• grunty pod wodami (wody stojące):	0,0000 ha
• grunty pod wodami (wody płynące):	1,2551 ha
• grunty pod wodami (rowy):	3,8853 ha
• użytki kopalne:	0,0000 ha
• tereny zielone:	1,6900 ha
• nieużytki:	6,2510 ha

3.4.2. Gospodarstwa rolne

W Radoszynie przeważają gospodarstwa małe, do 2 ha. Oczywistym jest fakt, że dla ich właścicieli nie są one jedynym źródłem utrzymania.

Tabela 8. Grupy gospodarstw rolnych we wsi Radoszyn

Grupy gruntów	Ogólna liczba gosp.	Powierzchnia fizyczna (ha)
Powierzchnia od 1 do 2 ha	16	23,3426
Powierzchnia od 2 do 5 ha	11	33,6318
Powierzchnia od 5 do 7 ha	4	23,4300
Powierzchnia od 7 do 10 h/a	1	8,8000
Powierzchnia od 10 do 15 ha	1	12,9300
Powierzchnia powyżej 15 ha	6	812,4831
Razem	40	914,6175

3.4.3. Infrastruktura techniczna

3.4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Radoszyn ma jedynie częściowo uregulowaną gospodarkę ściekową. W miejscowości znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków – oznaczona **NO-2** – o przepustowości $Q = 48,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Oczyszczanie ścieków odbywa się wg uproszczonej metody osadu czynnego. Do oczyszczalni dopływają ścieki z osiedla mieszkaniowego (76 mieszkańców w 8 budynkach). Długość sieci kanalizacyjnej – 0,3 km. Oczyszczalnia eksploatowana jest przez Urząd Gminy. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeczka Lisica.

W dniu 10.12.2009 r. Gmina Skąpe podpisała w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego umowę na dofinansowanie projektu pt. **"Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości Radoszyn oraz rurociągu tłoczego na trasie Radoszyn - Skąpe"** ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**. Realizacja i zakończenie inwestycji planowane jest w roku 2010.

Radoszyn korzysta z dostawy wody z systemu wodociągowego.

Wodociąg **Radoszyn** – oznaczony **WZ-5**:

pracuje w układzie dwustopniowym. Ujęcie składa się z 3 studni o głębokości 40,0, 61,0 i 62,5 m i zatwierdzonych zasobach w wielkości $Q = 72,0 \text{ m}^3/\text{godz}$ ($1728,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$). Stacja uzdatniania o wydajności rzędu $Q = 60,0 \text{ m}^3/\text{godz}$, składa się z 2 odżelaziaczy o średnicy $\varnothing 2,0 \text{ m}$ każdy. Woda po uzdatnieniu gromadzona jest w zbiorniku wyrównawczym, skąd pompami II° poprzez 3 hydrofory o $\varnothing 1,0 \text{ m}$ każdy tłoczona jest do sieci wodociągowej o długości 2,7 km. Średnia produkcja wody w roku 2001 wyniosła około $35,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Wodociąg o znacznej rezerwie wydajności.

3.4.3.2. Gospodarka odpadami

Miejscowość posiada uregulowaną gospodarkę odpadami stałymi. Gospodarstwa gromadzą nieczystości stałe w typowych pojemnikach. Nieczystości wywożone są przez specjalistyczne firmy.

3.4.3.3. Zaopatrzenie w gaz

Mieszkańcy Radoszyna korzystają z gazu sieciowego. Gaz wykorzystywany jest do celów komunalno-bytowych i grzewczych. Źródłem gazu ziemnego, zaazotowanego jest gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Grodzisk – Rakoniewice – Sulechów – Świebodzin, od którego w rejonie Osogóry (gmina Świebodzin) wykonane jest odgałęzienie sieci wysokiego ciśnienia o średnicy Ø100 mm – oznaczony **GA-1**. Ze stacji w Radoszynie (**EG-1**) zaopatrywani są sieciami średniego ciśnienia jedynie mieszkańcy tej miejscowości.

3.4.3.4. Elektroenergetyka i telekomunikacja

Radoszyn zasilany jest linią napowietrzną na napięciu 15 kV ze stacji elektroenergetycznej 110/15kV w Świebodzinie. Z ww. linii oraz jej odgałęzień zasilana jest stacja transformatorowa 15/0,4 kV typu słupowego, znajdująca się w miejscowości. Obsługę eksploatacyjną sieci elektroenergetycznej prowadzi Rejon Energetyczny w Świebodzinie

Miejscowość obsługiwana jest przez 4 operatorów: TP S.A. – telefonia stacjonarna oraz operatorów telefonii komórkowej- PLUS GSM, ERA GSM, ORANGE. Od 2005 roku mieszkańcy Radoszyna mogą korzystać ze stałego dostępu do internetu.

3.4.4. Działalność przemysłowa

3.4.4.1. Wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego

W 2003 r. pod Radoszynem odkryto złożę gazu i ropy naftowej. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie Oddział w Zielonej Górze dokonało w tym rejonie trzech odwiertów dla celów poszukiwawczych i rozpoznawczych. Ustalono, że znajduje się tutaj około pół miliona ton ropy naftowej. Obecnie

Fot.12. Odwiert „Radoszyn 4k”

użytkowany jest jeden odwiert, tzw. „Radoszyn 4k”.

Odwiert zlokalizowany jest na działce będącej własnością Agencji Nieruchomości Rolnych. Na eksploatację odwiertu PGNiG otrzymał stosowną koncesję, ważną do 2012 r. Z radoszyńskiego odwiertu eksploatowana jest ropa naftowa o wydajności 20 ton na dobę. Natomiast gaz ziemny nie jest eksploatowany z uwagi na zbytne jego zasiarczenie.

PGNiG, w związku z kolejnymi planowanymi odwiertami, zakładał wybudowanie na tym terenie kopalni ropy i gazu ziemnego. Według nafciarzy byłaby to trzecia pod względem wydobywania kopalnia w kraju. Na przeszkodzie tym planom stanęły protesty mieszkańców miejscowości Chociule (gmina Świebodzin), którzy nie wyrazili zgody na dokonanie w pobliżu ich miejscowości odwiertu.

3.5. Mieszkańcy, kapitał społeczny

3.5.1. Związki i stowarzyszenia

3.5.1.1. Stowarzyszenie Oświatowców „Ganesa”

W roku 2006 w Radoszynie zawiązane zostało Stowarzyszenie Oświatowców „Ganesa”. Jego siedzibą jest Publiczne Gimnazjum. Stowarzyszenie opiera swą działalność na pracy społecznej jego członków. Główne cele Stowarzyszenia to:

- wspieranie rozwoju działalności oświatowej i kulturalnej w środowisku wiejskim,
- poprawa lokalnej bazy materialnej placówek oświatowych i kulturalnych,
- pobudzanie aktywności na rzecz wspólnych przedsięwzięć poprawiających warunki i jakość życia na wsi.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele przez:

- organizowanie kursów, odczytów i innych form popularyzacji wiedzy i kultury,
- organizowanie różnorodnych form wypoczynku i turystyki,
- wspieranie inicjatyw społecznych zmierzających ku poprawie funkcjonowania oświaty i kultury,
- pomoc organom samorządowym w rozbudowie, modernizacji i poprawie jakości bazy materialnej placówek oświatowych i kulturalnych,
- zakładanie i prowadzenie szkół, placówek kulturalnych i oświatowych.
- organizowanie pomocy społecznej,
- współdziałanie na rzecz środowiska z samorządem lokalnym,
- aktywizacja grup młodzieży wiejskiej,
- wykonywanie, w ramach przekazanych środków finansowych zadań zleconych przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje społeczne, gospodarcze i samorządy zawodowe,
- pozyskiwanie środków finansowych, w tym również funduszy unijnych,
- prowadzenie własnej działalności gospodarczej służącej wypracowaniu środków na realizację celów i zadań Stowarzyszenia, a także inicjowanie i pomoc w prowadzeniu takiej działalności przez członków Stowarzyszenia.

W czasie swego funkcjonowania Stowarzyszenie zrealizowało następujące zadania:

a. zaopatrywanie ludności gminy Skąpe w produkty spożywcze z Banku Żywności:

- produkty przydzielone mieszkańcom poszczególnych miejscowości: mąka, makaron, kasza, mleko - na wartość 2736,00 zł:

Podła Góra - 60 osób, Darnawa - 40 osób, Ołobok - 80 osób, Węgrzynie - 40 osób, Niekarzyn - 40 osób, Cibórz - 100 osób, Radoszyn - 120 osób, Międzylesie - 70 osób, Zawisze - 50 osób, Błonie - 30 osób, Skąpe - 60 osób, Łąkie - 20 osób, Niesulice - 30 osób, Rokitnica - 30 osób, Kalinowo - 30 osób.

- mieszkańcy otrzymali mleko, ser żółty, makaron na wartość 4889,08 zł.

Podła Góra - 60 osób, Darnawa - 40 osób, Ołobok - 80 osób, Węgrzynie - 40 osób, Niekarzyn - 40 osób, Cibórz - 100 osób, Radoszyn - 120 osób, Międzylesie - 70 osób, Zawisze - 50 osób, Błonie - 30 osób, Skąpe - 60 osób, Łąkie - 20 osób, Niesulice - 30 osób, Rokitnica - 30 osób, Kalinowo - 30 osób.

b. zorganizowanie darmowych śniadań (mleko, kakao, płatki) w ramach akcji "Podziel się posiłkiem" dla uczniów Publicznego Gimnazjum w Radoszynie, PSP Ołobok, PSP Niekarzyn w okresie wrzesień - listopad.

c. realizowanie zadania "Zagospodarowanie czasu wolnego uczniów poprzez realizację wycieczek edukacyjno-rozrywkowych do Poznania"; program finansowano ze środków Stowarzyszenia i Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp.:

- wycieczka do Poznania dla 45 uczniów Gimnazjum w Radoszynie - MTM,
- wycieczka do Poznania dla 45 uczniów Gimnazjum w Radoszynie - zwiedzanie Starego Miasta, kino IMAX, Fantasy Park.

3.5.1.2. Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”

Uczniowski Klub Sportowy SOKÓŁ w Radoszynie jest stowarzyszeniem zrzeszającym, rodziców, uczniów, nauczycieli i sympatyków gimnazjum w Radoszynie. Siedzibą Klubu jest Publiczne Gimnazjum. W Klubie działają sekcje:

- unihokeja
- siatkówki
- koszykówki
- piłki ręcznej
- piłki nożnej
- lekkoatletyki

- tenisa stołowego

Celem klubu jest:

1. Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków klubu.
2. Angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych.
3. Uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim.
4. Organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej.
5. Organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych.
6. Organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.
7. Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu zgodnie z tradycją Gniazda Sokoła.

3.5.1.3. Ludowy Zespół Sportowy „Skioldpasz”

LZS „Skioldpasz” powstał w 2003 r. W Krajowym Rejestrze Sądowym zespół figuruje pod numerem 080003223.

Celem LZS jest rozwijanie różnorodnych form wychowania fizycznego i sportu wśród społeczeństwa na terenie objętym działalnością.

LZS „Skioldpasz” realizuje swoje cele poprzez:

- zrzeszanie członków na terenie objętym działalnością,
- rozwijanie sportu piłkarskiego i innych dyscyplin sportowych,
- organizowanie masowych imprez sportowych dla członków i mieszkańców terenu działania Stowarzyszenia,
- uczestniczenie w zawodach i imprezach sportowych organizowanych przez władze gminne i organizacje społeczne,

- prowadzenie systematycznego szkolenia sportowego,
- zarządzanie posiadanym sprzętem i urządzeniami sportowymi,
- dbałość o ich rozbudowę, modernizację, remont i konserwację.

3.5.2. Stypendyści z radoszyńskiego gimnazjum

W roku 2008 po raz pierwszy w historii Gminy Skąpe oraz radoszyńskiego gimnazjum przyznano uczniom tej placówki stypendia naukowe. Rok wcześniej Rada Gminy Skąpe nadała Wójtowi prawo przyznawania stypendiów za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki, sztuki i sportu. Zgodnie z zasadami przyznawania stypendiów może je otrzymać uczeń I klasy gimnazjum, jeśli osiągnął wysokie wyniki w nauce (średnia ocen na koniec klasy VI ze wszystkich przedmiotów minimum 5,0) i ocenę wzorową lub bardzo dobrą z zachowania, jak również uzyskał z egzaminu „szóstoklasisty” minimum 33 punkty. Uczniowie klasy II i III mogą otrzymać stypendium, jeśli osiągnęli wysokie wyniki w nauce, wzorowe lub bardzo dobre zachowanie oraz średnią ocen na koniec roku szkolnego minimum 4,75.

W dniu 4 marca 2008 r. w radoszyńskim gimnazjum zorganizowano uroczystość, podczas której Wójt osobiście wręczył wyróżnionym akt przyznania stypendium. Osiągnięcia uczniów w dziedzinie nauki i sportu zostały nagrodzone kwotą 100 zł, która była im wypłacana każdego miesiąca do końca roku szkolnego. Środki na ten cel pochodziły z budżetu gminy.

3.5.3. Koło Gospodyń Wiejskich

Mieszkanke Radoszyna chętnie uczestniczą w życiu społecznym wsi. Zrzeszają się one w Kole Gospodyń Wiejskich. Panie uczestniczą w organizacji lokalnych imprez oraz dożynek gminnych. Każdego roku, podczas dożynek, KGW Radoszyn wystawia do konkursu wieniec.

KGW boryka się z poważnym problemem związanym z brakiem odpowiedniego miejsca spotkań.

Fot.13. Przedstawicielki KGW Radoszyn

3.6. Analiza zasobów

Tabela 9. Analiza zasobów

Rodzaj zasobu	Opis zasobu, jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu		
		Małe	Duże	Wyróżniające wieś
Środowisko przyrodnicze, położenie ✓ walory krajobrazu ✓ walory klimatu ✓ walory szaty roślinnej oraz świata zwierzęcego ✓ gleby ✓ drogi (dostępność komunikacyjna)	Stanowisko rzadkiego gatunku – żuraw Bardzo dobra jakość dróg przebiegających przez wieś (droga wojewódzka nr 276)	x x x		x x
Środowisko kulturowe ✓ układ osadniczy ✓ zabytki ✓ zabudowa	Plan owalnicy Kościół późnogotycki Ołtarz – tryptyk z XV w. Zbór ewangelicki Zespół folwarczny Obiekty objęte ewidencją konserwatorską cmentarz	x x x	x	x x x
Obiekty i tereny ✓ miejsca publicznych spotkań ✓ gimnazjum ✓ kawiarenka internetowa ✓ Przedszkole ✓ Miejsca sportu i rekreacji ✓ szlaki turystyczne ✓ plac zabaw ✓ boiska sportowe ✓ linia kolejowa	„świątlica” wiejska Jedyna taka placówka w gminie Ponadregionalny szlak czerwony Pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej Stacja kolejowa, planowana ścieżka turystyczna nieczynną linią kolejową	x x x x x x	x x x	x x
Gospodarka, rolnictwo ✓ rolnictwo/ uprawa zbóż i ln. ✓ działalność gospodarcza ✓ gospodarstwa rolne ✓ infrastruktura techniczna ✓ działalność przemysłowa	Wiatraki, winna latorośl – obecnie nie występują (do odtworzenia) Duża liczba przedsiębiorstw, aktywność gospodarcza mieszkańców Kanalizacja sanitarna oraz sieć wodociągowa, Internet Gospodarka odpadami, zaopatrzenie w gaz, energetyka Wydobycie ropy naftowej	x x x		x x x x
Mieszkańcy, kapitał społeczny ✓ związki i stowarzyszenia ✓ stypendyści ✓ Koło Gospodyń Wiejskich	Stowarzyszenie Oświatowców „Ganesa” Uczniowski Kub Sportowy „Sokół” LZS „Skioldpasz” Wysokie osiągnięcia w nauce		x	x x x x

3.6.1. Elementy wyróżniające miejscowość

Położenie:

- Przy drodze wojewódzkiej nr 276 – bardzo dobry stan techniczny drogi

Środowisko przyrodnicze:

- występowanie w okolicach wsi rzadkiego gatunku - żuraw

Zabytki architektury:

- gotycki kościół z końca XV w.
- ołtarz- tryptyk z końca XV wieku (około 1490 r.) z przedstawieniami św. Doroty, Barbary, Marii Magdaleny i koronacji Marii w zwieńczeniu
- zbór ewangelicki z 1802 r.

Obiekty i tereny:

- publiczne gimnazjum – centrum życia kulturalnego, społecznego i sportowego wsi/ jedyna taka placówka w gminie
- kawiarenka internetowa
- zmierzająca do likwidacji dysproporcji w dostępie do nowych technologii i zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy dostępu do wszechstronnej wiedzy i informacji.

Gospodarka/rolnictwo:

- tradycja uprawy winorośli – obecnie zasób niewykorzystany / istnieją plany przywrócenia tradycji
- aktywność gospodarcza mieszkańców – duża liczba podmiotów gospodarczych
- kanalizacja sanitarna w miejscowości
- działalność przemysłowa – wydobywanie ropy naftowej

Kapitał społeczny:

- stowarzyszenia – UKS „Sokół”, LZS „Skioldpasz”, „Ganesa”
- wysokie wyniki w nauce uczniów gimnazjum – stypendia naukowe

4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja

4.1. Analiza SWOT

Ryc. 2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY

1. Położenie przy drodze wojewódzkiej nr 276
2. Położenie blisko dużego centrum życia kulturalnego i gospodarczego (Świebodzin-miasto powiatowe)
3. Bardzo dobry stan dróg w miejscowości/ istnienie chodników
4. Istnienie zabytków o wysokiej wartości historycznej i kulturowej
5. Funkcjonowanie gimnazjum
6. Prężnie funkcjonująca kawiarenka internetowa
7. Dostępność mediów: kanalizacja, wodociąg, gaz, Internet
8. Działalność przemysłowa – wydobywanie ropy naftowej
9. Pełne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
10. Prężnie działające stowarzyszenia
11. Duża liczba podmiotów gospodarczych

SŁABE STRONY

1. Słaba integracja lokalnej społeczności
2. Brak właściwych warunków spotkań szerokiej grupy członków lokalnej społeczności
3. Brak miejsca do rozwoju działalności kulturalnej, w tym do rozwoju działalności KGW
4. Zły stan techniczny boisk sportowych
5. Brak lidera w miejscowości
6. Słaba aktywność w kultywowaniu tradycji oraz życia wiejskiego
7. Słabo zagospodarowana przestrzeń publiczna w centrum wsi
8. Niewystarczające wyposażenie placów zabaw

SZANSE

1. Sprzyjająca polityka regionalna rządu i władz wojewódzkich, adresowana do obszarów wiejskich
2. Możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych
3. Wybudowanie kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego – rozwój gospodarczy wsi
4. Zagospodarowanie centrum wsi
5. Dokończenie budowy niezależnego wejścia do gimnazjum – stworzenie właściwych warunków spotkań mieszkańców (sala wiejska)
6. Realizacja projektów na rzecz lokalnej społeczności przez Stowarzyszenie „Ganesa”, KGW
7. Polityka władz gminy w zakresie nagradzania osiągnięć młodzieży w nauce
8. Budowa ścieżki turystycznej na bazie nieczynnych torów kolejowych
9. Odtworzenie upraw winnej latorośli – przywrócenie tradycji winiarskiej

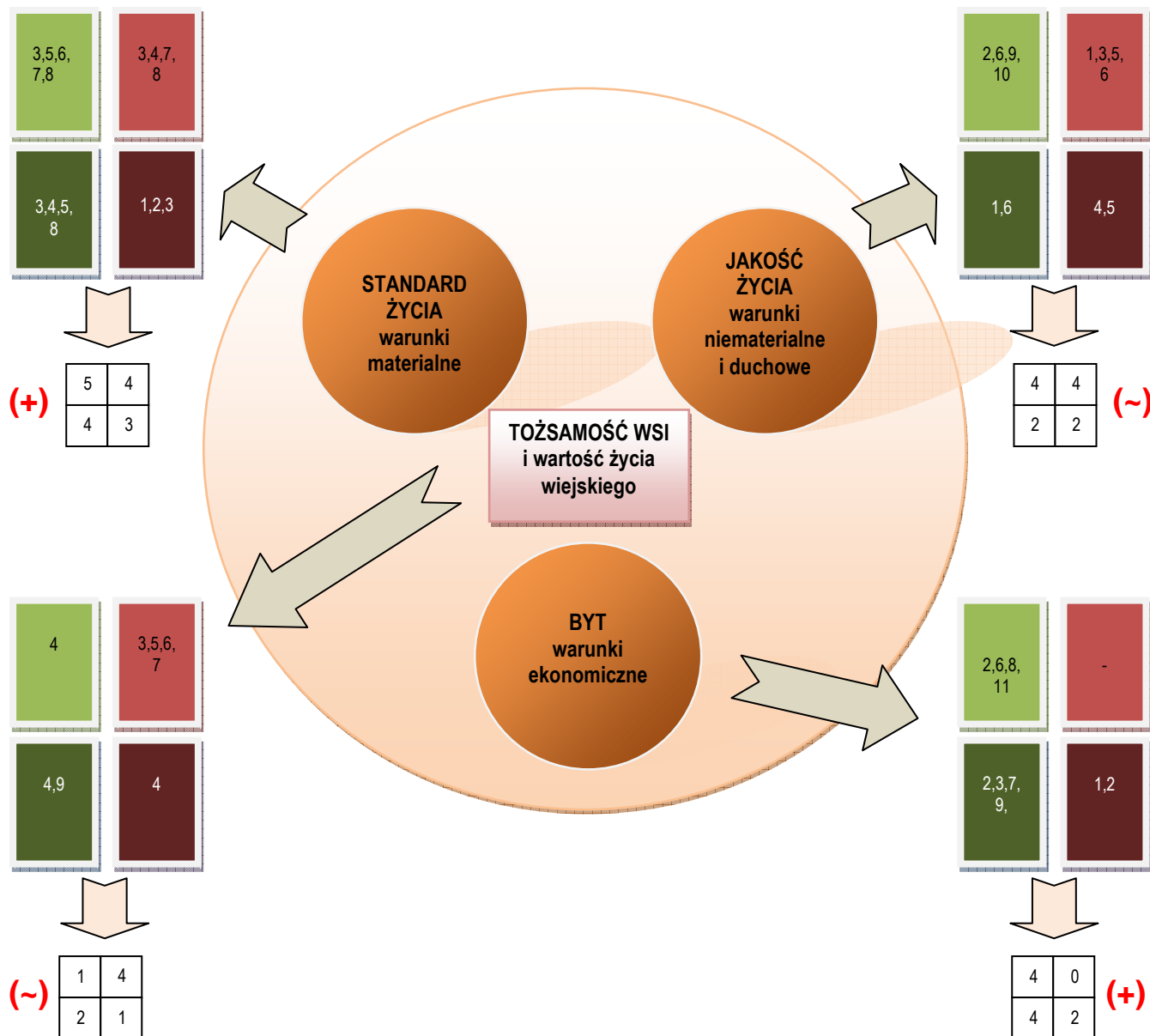
ZAGROŻENIA

1. Wybudowanie kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego – degradacja środowiska
2. Zakończenie odwiertów przez PGNiG – spadek dochodów gminy i wsi
3. Zaniechanie działań na rzecz budowy boiska wielofunkcyjnego Orlik
4. Niewykorzystanie potencjału lokalnych stowarzyszeń oraz KGW
5. Pogłębianie się izolacji wewnątrz społeczności lokalnej – brak integracji
6. Nieprzestrzeganie przez kierowców ograniczenia prędkości w miejscowości

4.2. Wyniki analizy SWOT

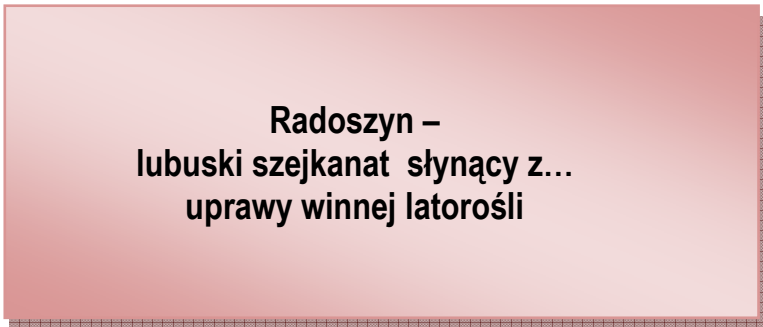
Ryc. 3. Wyniki analizy SWOT

Z analizy SWOT wynika, iż miejscowość Radoszyn posiada dobrze rozwinięte wszystkie sfery działalności społeczno-kulturalno-gospodarczej. Jednakże zauważyć się dają płaszczyzny, które wymagają poprawy: **tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego oraz jakość życia z jej niematerialnymi uwarunkowaniami.**

5. Plan długoterminowy

Program długoterminowy wyznacza cel rozwoju miejscowości, do jakiego mieszkańcy będą dążyć. Drogę rozwoju wyznacza **wizja**, jaką mieszkańcy przyjęli do realizacji swoich potrzeb:

**Radoszyn –
lubuski szejkanat słynący z...
uprawy winnej latorośli**

Wizja rozwoju miejscowości Radoszyn będzie realizowana pod **hasłem**:

**Radoszyn z tego słynie,
że ropa i wino tutaj płynie!**

Program długoterminowy obejmuje projekty, których realizacja wzmocni wszystkie dziedziny życia wspólnotowego jak i życia indywidualnego mieszkańca. Programy zaszeregowano więc według celów jakie mają spełniać.

Należy podkreślić, że cele programu długoterminowego, określone przez mieszkańców Radoszyna są komplementarne z celami strategicznymi Gminy Skąpe i jej dokumentami:

- Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Skąpe do 2010 r.,
- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Skąpe na lata 2008-2013.

Tabela 10. Plan długoterminowy rozwoju miejscowości Radoszyn

Plan długoterminowy rozwoju: miejscowość Radoszyn				Program rozwoju
1. Cele Co trzeba osiągnąć by urzeczywistnić wizję wsi?	2. Co pomoże osiągnąć cele?		3. Co może przeszkodzić?	Projekty Co wykonamy?
	Zasoby Czego użyjemy	Atuty Silne strony i szanse Co wykorzystamy?	Bariery; Słabe strony Co wyeliminujemy? Zagrożenia Czego unikniemy	
A. Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego (~)				
1. Zachowanie dziedzictwa kulturowego 2. Kulturowanie tradycji winiarskich	1. Zabytkowy kościół/ zabytkowy zbor ewangelicki 2. Tradycje uprawy winnej latorośli	1. Wysoka wartość historyczna zabytków 2. Strategia województwa opierająca rozwój regionu na tradycjach winiarskich	1. Zły stan zachowania zabytkowych obiektów 2. Brak winnic – konieczność odbudowania tradycji 3. Brak finansów	1. Remont zboru ewangelickiego/ kościoła 2. Utworzenie plantacji winogron 3. Produkcja lokalnego wina
B. Standard życia				
1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	1. Boiska sportowe 2. Plac zabaw	1. Aktywność mieszkańców 2. Gimnazjum 3. Duża aktywność sportowa dzieci i młodzieży	1. Brak finansów	1. Remont boisk sportowych 2. Budowa wielofunkcyjnego boiska - Orlik 3. Dopełnienie placu zabaw (nowe urządzenia)
C. Jakość życia (~)				
1. Podniesienie poziomu życia wspólnotowego	1. Mieszkańcy 2. Koło Gospodyń Wiejskich 3. Stowarzyszenia	1. Sala wiejska przy gimnazjum	1. Słaba integracja lokalnej społeczności	1. Organizacja imprez lokalnych, dożynek
D. Byt				
1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości 2. Zwiększenie dochodów miejscowości	1. Nieczynna linia kolejowa 2. Zespół zabytkowych obiektów w centrum wsi 3. Złoża ropy naftowej i gazu ziemnego	1. Stacja kolejowa, pozostałości infrastruktury kolejowej 2. Wysoka wartość historyczna zabytków 3. Odwierty w okolicach Radoszyna	1. Brak infrastruktury turystycznej 2. Brak finansów	1. Budowa ścieżki turystycznej na nieczynnych torach linii kolejowej 2. Budowa kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego

6. Projekt krótkoterminowy

Program krótkoterminowy ma na celu rozwiązanie problemów mieszkańców w najbliższym czasie. Programy te uporządkowano więc wg kategorii „kluczowych programów”. Kategorie programów zostały zaszeregowane w związku z potrzebami mieszkańców miejscowości. Poszczególne projekty oceniono pod względem możliwości realizacji finansowym i organizacyjnym.

Najbardziej integruje

Najbardziej integrującą formę mają wspólne spotkania mieszkańców. Wspólne przebywanie sprawia, iż społeczność poznaje się, określa swoją przynależność do grupy mieszkańców, a co za tym idzie buduje swoją tożsamość.

Najbardziej zależy

Największą potrzebą mieszkańców Radoszyna jest odzyskanie nadszarpniętego przez nierozważnych kierowców poczucie bezpieczeństwa na drodze. Mieszkańcy wsi wręcz domagają się ustawienia w miejscowości fotoradaru.

Najbardziej przeszkadza

Wieś Radoszyn ma bardzo dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną, z której korzystają przede wszystkim dorośli mieszkańcy miejscowości. Wyraźnie jednak widać braki w infrastrukturze rekreacyjnej dla dzieci. Zły stan techniczny boisk sportowych oraz niedoposażenie placu zabaw to najczęściej zgłaszane uwagi ze strony mieszkańców wsi.

Najbardziej zmieni nasze życie

Słaba integracja lokalnej społeczności związana jest z brakiem właściwych warunków spotkań. Nieregularne, krótkie kontakty nie sprzyjają pogłębianiu więzi interpersonalnych. Budowa infrastruktury przy stołówce radoszyńskiego gimnazjum, umożliwiająca stworzenie załączka prawdziwej Sali wiejskiej, ułatwiłaby organizację cyklicznych spotkań mieszkańców wszystkich grup wiekowych.

Najłatwiej przyjdzie

Najłatwiejszą rzeczą, która może być realizowana przy małym nakładzie finansowym jest inicjatywa obywatelska.

Tabela 11. Program krótkoterminowy odnowy miejscowości Radoszyn na okres 2 lat

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycja projektu	Czy nas stać na realizację organizacyjnie	Czy nas stać na realizację finansowo	Punktacja	Hierarchia
Co nas najbardziej integruje	1. Spotkania	1. Organizacja imprez lokalnych	TAK	TAK	2,2,1,2, - 7	IV
Na czym nam najbardziej zależy	1. Poczucie bezpieczeństwa drogowego	1. Montaż fotoradaru we wsi 2. Montaż sygnalizacji świetlnej w centrum miejscowości 3. Ustawienie znaków ostrzegawczych	TAK przy współpracy odpowiednich służb drogowych/ policji	NIE	5,5,4,4- 18	II
Co nam najbardziej przeszkadza	1. Zły stan techniczny boisk sportowych 2. Niedoposażenie placu zabaw	1. Remont boisk sportowych przy gimnazjum w Radoszynie 2. Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego Orlik 3. Doposażenie placu zabaw	TAK przy współpracy Gminy	NIE	5,5,5,5,- 20	I
Co najbardziej zmieni nasze życie	1. Integracja lokalnej społeczności	1. Budowa infrastruktury przy wejściu do stołówki gimnazjum – wyodrębnienie miejsca na salę wiejską (<i>w trakcie realizacji, zakończenie w 2010 r</i>)	TAK przy współpracy Gminy	NIE	4,4,3,3- 14	III
Co nam przyjdzie najłatwiej	1. Inicjatywa obywatelska	1. Organizacja konkursów na najpiękniejszą zagrodę 2. Akcje sprzątania wsi 3. Organizacja lokalnych uroczystości	TAK	TAK	1,1,2,1- 5	V
Wybrano projekt:		Doposażenie placu zabaw	TAK przy współpracy Gminy	NIE		

7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2010-2016

Opis planowanych zadań inwestycyjnych zawiera zarówno te plany inwestycyjne, które zostały wskazane przez mieszkańców miejscowości i zebrane w niniejszym dokumencie przez Lokalną Grupę Odnowy (patrz: Tab. 11), jak również zadania wskazane przez Urząd Gminy Skąpe oraz pozostałe instytucje, których plany skupiają się na poprawie infrastruktury w miejscowości.

Tabela 12. Opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2010-2016

I.p.	CEL	PROJEKT (nazwa)	PRZEZNACZENIE
1	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi - poprawa jakości życia mieszkańców wsi - podniesienie atrakcyjności terenów rekreacyjnych wsi	Doposażenie placu zabaw	- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży - organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych
2	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi - poprawa jakości życia mieszkańców wsi - podniesienie atrakcyjności terenów rekreacyjnych wsi	Remont boisk sportowych w miejscowości	- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży - organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych
3	-podniesienie standardów, wyrównywanie różnic między miastem a wsią - poprawa jakości życia mieszkańców wsi - podniesienie atrakcyjności terenów rekreacyjnych wsi	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego Orlik	- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży - organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych
4	-poprawa warunków bezpieczeństwa w miejscowości	Montaż fotoradaru i/lub sygnalizacji świetlnej	- poprawa jakości życia mieszkańców wsi
5	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi - aktywizacja mieszkańców wsi	Utworzenie Sali wiejskiej	- poprawa jakości życia mieszkańców wsi
6	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi - aktywizacja mieszkańców wsi w zakresie kultury i sportu	Organizacja lokalnych imprez	- organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi oraz -wzbogacenie oferty kulturalnej
7	- podniesienie estetyki wsi - podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości	Akcje sprzątania wsi	- uatrakcyjnienie życia mieszkańców wsi
8	- podniesienie estetyki wsi - podniesienie atrakcyjności miejscowości	Organizacja konkursu na najpiękniejszą zagrodę	- poprawa jakości życia mieszkańców wsi
9	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi - aktywizacja mieszkańców wsi	Organizacja lokalnych uroczystości	- organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi oraz -wzbogacenie oferty kulturalnej

7.1. Harmonogram realizacji projektów

Tabela 13. Harmonogram rzeczowy realizacji projektów

I.p.	PROJEKT (nazwa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Doposażenie placu zabaw	✓						
2	Remont boisk sportowych w miejscowości	✓						
3	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego Orlik		✓					
4	Montaż fotoradaru i/lub sygnalizacji świetlnej		✓					
5	Utworzenie Sali wiejskiej	✓						
6	Organizacja lokalnych imprez	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7	Akcje sprzątania wsi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8	Organizacja konkursu na najpiękniejszą zagrodę	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9	Organizacja lokalnych uroczystości	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.2. Koszty realizacji zadań

Tabela 14. Koszty realizacji projektów

I.p.	Rodzaj zadania	Łączny koszt PLN	Źródło finansowania
1	Doposażenie placu zabaw	11.900,00	Gmina Skąpe/ fundusze europejskie
2	Remont boisk sportowych w miejscowości	120.000,00	Gmina Skąpe/ fundusze europejskie
3	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego Orlik	1.000.000,00	Gmina Skąpe /Ministerstwo. województwo
4	Montaż fotoradaru i/lub sygnalizacji świetlnej	150.000,00	Starostwo Powiatowe/ Policja
5	Utworzenie Sali wiejskiej	65.000,00	Gmina Skąpe/Mieszkańcy miejscowości
6	Organizacja lokalnych imprez	0,00	Mieszkańcy miejscowości
7	Akcje sprzątania wsi	0,00	Mieszkańcy miejscowości
8	Organizacja konkursu na najpiękniejszą zagrodę	5.000,00	Mieszkańcy miejscowości
9	Organizacja lokalnych uroczystości	0,00	Mieszkańcy miejscowości

Zakończenie

Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna polskiej wsi stanowi jedną z barier rozwoju obszarów wiejskich w sferze gospodarczej.

Wychodząc naprzeciw ww. problemom podejmujemy działania, które mają na celu zminimalizowanie dysproporcji między wsią a miastem. W miejscowości Radoszyn przez ostatnie lata poczyniono szereg inwestycji, które znacząco wpływają na zmianę wizerunku tej miejscowości. W ramach Planu Odnowy Miejscowości Radoszyn przewiduje się dodatkowo realizację następujących inwestycji: **doposażenie placu zabaw.**

Obiekt ten pełnić ma funkcje sportowe i rekreacyjne. Istotny element działań w ramach Planu stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową. Priorytetowym celem inwestycji jest poprawa warunków życia poprzez rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, poprawa zagospodarowania przestrzennego wsi oraz uatrakcyjnienie obszarów wiejskich, jako miejsca zamieszkania.

Reasumując realizacja Planu Odnowy Miejscowości Radoszyn ma służyć głównie integracji społeczności lokalnej, wzrostowi lokalnej aktywności oraz zagospodarowaniu czasu wolnego najmłodszych mieszkańców wsi.

Spis tabel

Tabela 1. Podział mieszkańców Gminy Skąpe według płci	10
Tabela 2. Podział mieszkańców Gminy Skąpe według wieku.....	10
Tabela 3. Podział mieszkańców według płci	12
Tabela 4. Podział mieszkańców według wieku	12
Tabela 5. Stan liczebności mieszkańców Radoszyna w ostatnich pięciu latach	12
Tabela 6. Rodzaj nieruchomości	22
Tabela 7. Szlaki turystyczne w Radoszynie	26
Tabela 8. Grupy gospodarstw rolnych we wsi Radoszyn.....	29
Tabela 9. Analiza zasobów.....	37
Tabela 10. Plan długoterminowy rozwoju miejscowości Radoszyn	42
Tabela 11. Program krótkoterminowy odnowy miejscowości Radoszyn na okres 2 lat.....	44
Tabela 12. Opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2010-2016.....	45
Tabela 13. Harmonogram rzeczowy realizacji projektów.....	46
Tabela 14. Koszty realizacji projektów	46

Spis rysunków

Ryc.1 Radoszyn na starej karcie pocztowej.....	11
Ryc. 2. Analiza SWOT.....	39
Ryc. 3. Wyniki analizy SWOT.....	40

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Skąpe w Powiecie Świebodzińskim	5
Mapa 2. Położenie Gminy Skąpe w Województwie Lubuskim.....	6
Mapa 3. Mapa turystyczna gminy Skąpe	26

Spis fotografii

Fot. 1 Jezioro Niesłysz	7
Fot. 2 Gryżyński Park Krajobrazowy	8
Fot. 3. Radoszyn z lotu ptaka	14
Fot.4. Remont drogi wojewódzkiej nr 276	16
Fot.5. Remont drogi 1224F: Radoszyn-Darnawa.....	17
Fot.6. Remont drogi dojazdowej do gimnazjum	17
Fot.7. Zespół kościołów w Radoszynie	18
Fot.8. Tryptyk gotycki z XV w.	19
Fot.9. Publiczne Gimnazjum w Radoszynie	23
Fot.10. Przedszkole w Radoszynie	25
Fot.11. Stacja kolejowa w Radoszynie 1999 r. Autor: Wojciech Łajeczko.....	27
Fot.12. Odwiert „Radoszyn 4k”.....	31
Fot.13. Przedstawicielki KGW Radoszyn	36